

Hr Urmas Klaas
Kultuurikomisjoni esimees
Riigikogu
kultuurikomisjon@riigikogu.ee

Meie: 25.03.2013 nr 14

Eesti Puuetega Inimeste Koda seisukoht ja ettepanekud Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus 340 SE kohta

Eesti Puuetega Inimeste Koda (edaspidi EPIKoda) on 1993. aastast avalikes huvides järjepidevalt tegutsev vabaühendus, olles katuseorganisatsiooniks üle Eesti tegutsevatele puuetega inimeste organisatsioonidele. EPIKoja võrgustikku kuulub 16 piirkondlikku puuetega inimeste koda ja 30 puudespetsiifilist liitu. Kokku esindab EPIKoda 420 puuetega inimeste organisatsiooni, ligikaudu 22 tuhande liikmega. EPIKoja üheks peamiseks ülesandeks on inimeste toimetuleku, elukvaliteedi ja ühiskonnaellu kaasatuse parandamine, mille hulka kuuluvad ka erivajadustega laste õppevõimaluste ja -õppekvaliteediga seonduvad teemad ja probleemid. Juhime tähelepanu, et puuetega laste jaoks on haridus alus edaspidiseks eluks ja võimalikult iseseisvaks toimetulekuks.

Olles tutvunud põhjalikult Riigikogu kultuurikomisjonis menetluses oleva Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga ning konsulteerinud eelnõu sisu osas EPIKoja liikmesorganisatsioonidega edastame Teile meie seisukohad ning ettepanekud, mis puudutavad hariduslike erivajadustega õpilaste (edaspidi HEV) temaatikat.

2012 aasta 14. aprillil ratifitseeris Eesti riik ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni, mille artikkel 24 keskendub puuetega inimeste hariduse kättesaadavuse tagamisele kõigil haridustasemetel. Lähtuvalt konventsioonist on EPIKoda seisukohal, et kõigis HEV lastega seotud tegevustes tuleb esikohale seada laste parimad huvid. HEV õpilastele peab olema tagatud võimalus õppida elukohajärgses koolis ning saada vajalikke toetavaid tugimeetmeid parimaks hariduse omandamiseks. Olulisel kohal on nii õppimisviisid, õpitulemuste hindamine, mis toetab võimalikult efektiivselt kõigi õppijate üleminekuid ühelt haridustasemelt teisele.

Eesti Puuetega Inimeste Koda on seisukohal, et planeeritavad muudatused PGS-i osas ei paranda hariduslike erivajadustega laste olukorda haridussüsteemis, pigem seab ohtu kaasava hariduse rakendamise Eestis.

- Käesoleva seaduse muutmise eelnõuga jääb HEV õpilaste tugispetsialistide rahastamine kohaliku omavalitsuse kanda, mis tähendab erivajadustega laste õppekvaliteedi sõltumist KOV-ide võimekusest ning rahalistest võimalustest. Täna hetkel ei suuda kõik KOV-id Eestis tagada vajalikku tugipersonali, seeläbi suureneb oht, et koolilipidaja ei ole motiveeritud HEV laste kaasamisest kodukohajärgsesse õppeasutusse. Samuti

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA THE ESTONIAN CHAMBER OF DISABLED PEOPLE

näeme murekohana, et rahaliste vahendite nappuses hakatakse HEV õpilasi suunama riigipoolt rahastatavatesse erikoolidesse, mis ei pruugi paikneda elukohas, ega vastata õpilase vaimsetele võimetele.

- Planeeritavad muudatused ei väärtusta tugipersonali tööd ja selle vajalikkust haridussüsteemis. Samuti näeme ohuna tavapedagoogide töökoormuse märkimisväärset suurenemist.
- HEV laste õpetamine eeldab eriväljaõppe saanud personali ja õpetajate olemasolu, seetõttu vajavad haridusasutused eraldi ressursi täiendkoolituste läbiviimiseks ning meeskonna professionaalsuse tõstmiseks.
- HEV laste õpetamine peab toimuma integreeritult rehabilitatsiooniga, olulise kohal on individuaalne lähenemine, õigesti valitud kommunikatsioon, juhendamine ja struktureeritud keskkond. Vajalik on suurendada ning motiveerida sotsiaal- ja haridussüsteemi omavahelist koostööd, mis tänasel hetkel on kindlasti puudulik.
- Vabadus kahest või kolmest hariduslike erivajadustega õpilaste klassist moodustada sama klassiliigi piires liitklasse - oskuste, teadmiste ja vahendite puudumisel on oht sobimatu õpikeskkonna kujunemisele. Klasside moodustamisel on oluline arvestada ja mõista puudespetsiifikast tingitud vajadusi ning luua vastavaid kohandusi.
- Õppevara osas puudub ülevaade HEV õpilastele vajaminevate õppekirjanduse ja – vahendite osas. Selgusetuks jääb, kellel langeb kohustus tagada HEV lastele vajalik vahendite olemasolu.

Oleme seisukohal, et kõikide HEV laste õpetamisega seonduvad teemad tuleb sõnastada selgelt ja üheselt mõistetavalt moodustades haridussüsteemis terviku. Täna Eestis ei ole KOVid suutelised tagama HEV õpilastele vajaminevaid tingimusi, seega tugiteenuste rahastamine ja kõik täiendavad lisakulud tuleb leida riigipoolsetest vahenditest. Samuti leiame, et pedagoogide ettevalmistus ja täiendkoolitused peavad vastama HEV õpilase õpetamise spetsiifikale, sh on vajalik suurendada erinevate spetsialistide ja valdkondade omavahelist koostööd.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Monika Haukanõmm

Eesti Puuetega Inimeste Koja juhatuse esimees

Helen Kask

helen.kask@epikoda.ee